मितिः २०७८/०५/१८ (September 3, 2021)

साइबर सुरक्षाका लागि जनहितमा जारी सन्देश

Removable Media Security संग सम्बन्धितः

(१) Removable Media के हो?

Removable Media डाटालाई भण्डारण (Data Storage) गर्ने एउटा यस्तो उपकरण (Device) हो जसलाई चालू अवस्था (System Running) मा रहेको कम्प्युटर प्रणालीमा सजिलै जोड्न वा झिक्न सकिन्छ । USB flash drives, Removable Disk (Blu-ray disk, DVDs, CD-ROMs), Memory Cards (Compact flash card, secure digital card, memory stick), External hard drives, Digital cameras, Audio recorders, Smartphones आदि Removable Media का उदाहरणहरु हुन् ।

(२) Removable Media सुरक्षा के हो?

Removable Media बाट कम्प्युटरमा Data Transfer गर्दा कम्प्युटर प्रणाली माल्वेयरबाट संक्रमित (Malware Infected) हुन सक्छ । त्यस्तै कम्प्युटर प्रणालीबाट Removable Media मा Data Transfer गर्दा Removable Media पनि संक्रमित हुन सक्छ । यसरी हुन सक्ने संक्रमण (Malware Infection) बाट सुरक्षित राख्न अपनाइने उपायहरु Removable Media सुरक्षा हो ।

(३) Removable Media बाट हुन सक्ने जोखिमहरु के के हुन?

असुरक्षित Removable Media प्रयोग गर्दा निम्न बमोजिमको जोखिमहरु हुन सक्छन ।

- Removable Media, कम्प्युटर तथा नेटवर्कमा माल्वेयर(Malware) प्रवेश गर्न सक्ने।
- Removable Media तथा कम्प्युटर प्रणालीकोस संवेदनशील तथा महत्वपूर्ण डाटा Loss हुन सक्ने ।
- सँस्थाको प्रतिष्ठामा क्षति (Reputation Damage) हुन सक्ने ।
- आर्थिक क्षति (Financial Damage) हुन सक्ने ।

(४) Removable Media को सुरक्षा कसरी गर्ने?

Removable Media को सुरक्षाको लागि निम्न उपायहरु अपनाऔं:-

१. USB drives, memory sticks, smartphones, SD cards external hard drives, DVDs, or other removable media लाई अरुको पहुँच नहुने गरी गोप्य स्थानमा राखौं ।

२. सामान्यतया संवेदनशील डाटालाई Removable Media मा नराखौं ।

३. Removable Media मा संवेदनशील डाटा राख्नै पर्ने भए Whole disk लाई सधै Encryption गरेर राखौं ।

४. Removable Media को Encryption Password वा Passphrase कसैलाई share नगरौं ।

५. Removable Media को व्यक्तिगत Content Delete गरेर मात्र अरुलाई प्रयोग गर्न दिऔं।

६. आफ्नो कम्प्युटर/ल्यापटप/मोबाइल उपकरणमा विश्वसनीय Antivirus को प्रयोग गरौं ।

७. Removable Media लाई नियमित रुपमा Scan गर्ने गरौं ।

८. असुरक्षित तथा सार्वजनिक कम्प्युटरमा आफ्नो Removable Media लाई प्रयोग नगरौं।

९. भेटाएको वा अपरिचित व्यक्तिबाट प्राप्त शंकास्पद Removable Media लाई आफ्नो कम्प्युटरमा सिधै प्रयोग नगरौं ।

१०. Removable Media मा भएका विवरणलाई Backup गरी राख्ने गरौं ।

११. कम्प्युटर प्रणालीको Auto-Play/Auto-run Feature लाई disable गरेर राखौं ।

१२. संवेदनशील डाटा भएको Removable Media लाई सुरक्षित साथ अरुले विवरण निकाल्न नमिल्ने गरी dispose गरौं ।

Nepal Telecommunications Authority (NTA)

Cyber Security Task Force (NTACERT)

Jamal, Kathmandu, Nepal

Email: cert@nta.gov.np, Website: www.nta.gov.np